

Les aventures del capità Cook poden engrossir ben bé la nòmina de viatgers que visqueren una vida novel·lesca. Fill de classe humil, el capità Cook va ascendir fins a esdevenir un capità a qui se li donaven instruccions secretes per descobrir un suposat continent austral per a la corona d'Anglaterra. Va aixecar mapes exactes de Nova Zelanda i de Tahití que tothom valora com a excel·lents: era un excel·lent cartògraf capaç de les més exactes medicions. Era també un extraordinari mariner per qui la navegació no tenia misteris. Presentava un caràcter fort i flexible que sabia imprimir a les seves tripulacions. Era capaç d'eradicar l'escorbut entre els seus mariners amb una dieta ben estudiada. Que fos un excel·lent mariner, que tingués un sentit molt estricte de la justícia (no permetia als seus mariners ni que rapinyessin un cavalló de patates dels indígenes) contradiu les imatges novel·lesques que solem tenir dels aventurers enfollits i salvatges. El capità Cook anota al seu dietari les relacions amb els indígenes de Tahití, que ell anomena l'illa de King George. Els sorprenen, és clar, aquelles noietes que no sentien cap pudor per mostrar-se nues o per donar el seu virgo als mariners. El capità Cook, però, en el seu dietari anota sense passió animal els fets. Sap apreciar, per exemple, que els pares donaven els favors de llurs filles només per afany de lucre. I apunta que els indígenes eren uns rapinyaires consumats: els furtaven tot el que podien. Els seus mariners joves, però, quedaven trastocats per aquell ambient promiscu en què les dones, d'una bellesa mítica, se'ls donaven fàcilment. Dos mariners s'encapritxen de dues noietes i fugen amb elles cap a les muntanyes.

Les democràcies i els imperis sempre han tingut experts mariners, emperò una cosa és llegir, meravellat, un viatge per Nova Zelanda i una altra són les penalitats d'aquestes rutes: el capità Cook va morir finalment assassinat a Tahití. El virus de viatjar té un preu molt alt.

Quan Josep Maria de Segarra, en plena guerra civil espanyola, s'embarca en un vaixell, en direcció cap a les illes Societat que havia dibuixat en els mapes el capità Cook, és un home desencanyat de la condició humana. A *La ruta blava*, el llibre que hi va escriure, Segarra és un home que odia el gènere humà. Que rarament parla bé de les persones, que descriu sensacions amb una vaga impressió de tristesa. *La ruta blava* és un llibre de tonalitats grises. Mostra un home amargat que no fa el viatge amb instruccions secretes del seu país per descobrir continents ignots. No. Segarra fuma a la coberta del vaixell mirant el mar llantiós i espès. Sap que el seu país s'està des-sagnant en una carnisseria de revolució i contrarevolució i intueix que allò tan cafre i foll li canviarà la vida rutilant d'home famós que és aplaudit per les platees dels teatres de Catalunya. Sap que al seu món li estan canviant la faç amb sang i foc i bombes. Quan torni a la seva Barcelona passejarà per les Rambles llegint diaris francesos i anglesos i traduirà *La Divina Comèdia* en vers, tancat a casa. Però és un home que ha perdut la confiança en la humanitat. Ara es mira el relleu bromós de l'illa de Tahití amb exaltació. Fuma sense parar, amb una ploma nerviosa que va esgrafiand el paper mentre al seu país es maten per les serres de la vall del Segre, per Cavalls i Pàndols. Tahití ja no és cap paradís perdut. Les noietes tahitianes ja han heretat el pudor occidental i els tahitians que treballen en fàbriques s'emborratxen de mala cervesa. Els envasos els llenquen pels camins, com si fossin fruites tropicals amb una estrella a la polpa.

ANDREU LONCÀ

Andreu Loncà

